

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

LETNIK III.

CELOVEC, V SREDO 2. VI. 1948

ŠTEV. 35 (128)

Nasilje nad slovenskimi prosvetaši

Pred srodnim vojaškim sodiščem v Velikovem so se morali v soboto, dne 29. maja 1948 zagovarjati štirje mladi slovenski prosvetaši iz Kaple ob Dravi, ker so kot prireditelji in igralci uporabliali dne 2. maja t. l. v Železni Kapli pri predvajanju partizanske igre »Zelena vrhica« dve majhni slovenski zastavi. Po mnenju vojaškega tožilca so se s tem pregrešili zoper odredbo britanske vojaške vlade št. 207.

Čeprav so se vsi obtoženci sklicevali na to, da se omenjena odredba ne nanaša na zaprte prestore in so v svojo obrambo navajali tudi dejstvo, da so predvajali igro v isti obliki ob navzočnosti in z vednostjo britanskih varnostnih organov že šestkrat, ne da bi jih zaradi tega kdor koli klical na odgovor, jih je sodišče pod predsedstvom vojaškega sodnika Col. Cohena obsodilo na obšutno kazni. Obsojeni so bili:

Lizika Krebs na globo 250 šilingov ali en mesec zaporu;

Lojzka Hofer na globo 200 šilingov ali tri tedne zaporu;

Bruno Blasnik na globo 150 šilingov ali 14 dni zaporu;

Anton Šlemic na globo 100 šilingov ali 7 dni zaporu.

Anglijski vojaški sodnik gospod Cohen, ki si je s svojimi dosedanjimi obsodbami številnih koroških partizanov, slovenskih mladincev in drugih najzvednejših slovenskih antifašistov pridobil že velik, dasiravno zelo dvomljiv sloves v širnem svetu, si je z obsodbo štirih mladih slovenskih prosvetašev zapisal posebno častno stran v svoj dnevnik.

Koroški Slovenci smo že jasno povedali svoje mnenje o odredbi številka 207. Kakor vsi dosednji procesi, ki so temeljili na tej odredbi, je tudi sobotni proces ponovno dokazal, da je naperjena edinole proti Slovincem in njihovi nacionalni enakopravnosti.

Če je ta odredba doslej služila za dušitev nacionalno-politične borbe koroških Slovencev, se je v soboto iskazalo, da se da s pridom uporabiti tudi za dušitev svobodnega kulturnega izživljanja slovenskega ljudstva na Koroškem.

Če smatra vojaško sodišče realno prikazovanje partizanstva na odru za kaznivo dejanje, smo koroški Slovenci pač drugega mnenja. Za nas je bila partizanska borba največje kulturno dejanje, ker smo z njo reševali tudi slovensko kulturo pred nemškim fašističnim barbarstvom. Na tem kulturnem dejstvu gradi in bo gradila slovenska prosveta tudi na Slovenskem Koroškem, pa če je to komu prav ali ne. Z obsodbami se zgodovinsko utemeljeni razvoj in razmah slovenske kulture ne bo dal ne zavreti, še manj pa preprečiti.

Doslej so nam osporavali pravico do naše zastave samo pri javnih manifestacijah na prostem, kjer so se nacistični in šovinistični nestrpneži iz razumljivih razlogov spotikali nad simbolom naše protifašistične borbe. S sobotno obsodbo pa nam prvič po treh letih hočejo za braniti našo zastavo tudi v zaprtih prostorih. Sicer se je sodnik gospod Cohen krčevito prizadeval dokazati javni značaj prireditve v Železni Kapli, da bi lažje skonstruiral delikt javnega kazanja »jugoslovanske« zastave. Kdor pa pozna razmere — in v treh letih jih je možno spoznati — ta ve, da se slovenskih kulturnih prireditve udeležuje samo slovensko ljudstvo, ki svoje slovenske zastave, pod katero se je tri leta borilo, ne smatra za provokacijo, dočim so

elementi, ki sovražijo našo zastavo prav tako kakor slovensko kulturo, raje zbirajo v Bundih in Wurfkomandah. Obtoženci so pravilno poudarili v svojem zagovoru, da med 250 udeleženci na prireditvi nihče ni smatral slovenskih zastavic za izzivanje. Če dodamo še to, da je bila ista igra v isti obliki in po istih igralcih prikazana že šestkrat poprej pred več kot 3000 gledalci v različnih krajih Slovenske Koroške, ne da bi se bil kdor koli nad tem razburjal, in če upoštevamo še dejstvo, da so bili pri teh prireditvah navzoči tudi varnostni organi zasedbenih oblasti, ne da bi naknadno izvajali kakršnih koli kazenskih konsekvenc, kar so tudi obtoženci v svoj obrambi izrecno poudarili, je obsodba po sedmi predstavi toliko manj razumljiva. Razen, če je hotelo dati britansko sodišče zadoščenje avstrijskemu žandarju Valentinu Andreju iz Železne Kaple, ki je med skupno 3250 gledalci bil edini, ki se je do sedaj čutil provociranega in je v svojem užaljenem dostojanstvu z ovadbo pri zasedbenih oblasteh iskal pomoč in uteho.

Sobotni proces je pokazal tudi nekaj novih značilnosti. Doslej so se britanska vojaška sodišča pri razpravah proti koroškimi Slovincem sklicevala vedno le na odredbe britanske vojaške vlade. Tokrat pa se je vojaški tožilec v podkrepitev svoje obtožnice, sodnik pa v utemeljevanju svoje obsodbe skliceval na neke avstrijske zakone, ki baje predpisujejo predhodno cenzuro igrskih tekstov. V koliko nam je znano, je cenzura, ki si jo lasti tako zvaní Kulturamt pri deželni vladi v Celovcu, protizakonita in protiustavna. Ne glede na to pa je operiranje z avstrijskimi zakoni vsekakor novum v dosednji praksi britanskih vojaških sodišč.

Po drugi strani pa se je avstrijsko okrajno glavarstvo v Velikovem v svojem pismenem dovoljenju, ki ga je izstavilo za prireditev, sklicevalo in opozarjalo na odredbe britanske vojaške vlade. Tudi svojevrstna novost v praksi avstrijskih upravnih juristov. Poleg tega pa značilno pojmovanje avstrijske suverenosti in samostojnosti, o kateri od časa do časa zacviliijo.

Slovenska Koroška je naša, naš človek je bil gospodar te zemlje, za njo je tekla desetletja naša kri, za svobodo slovenskega človeka, za njegovo lastnino in za njegov obstanek so pokale proti fašizmu puške in so umirali naši partizani.

Slovenci imamo pregovor, ki pravi: Roka roko umiva. Sobotni proces je bil vsekakor zgleden primer solidarnosti in medsebojne pomoči, če se gre za vzajemno kratenje kulturnih in nacionalnih svoboščin koroških Slovencev. Režija tega procesa je za las podobna nedavnim neuspehim mahinacijam, ko se je varnostna direkcija v poizkusu onemogočanja slovenske ljudske prosvete sklicevala na neke patentirane »kulturnike«, ti pa z istim ciljem na njo.

Obsodba slovenskih prosvetašev je samo pokazala, da se z različnimi metodami vselej znajdejo vsi, ki mrzijo nacionalni razvoj, kulturni napredek in socialni dvig slovenskega ljudstva na Koroškem.

Zato bo tudi velikovski proces, čeprav je po krivici občutno prizadejal štiri mlade prosvetaše, rodil svoje pozitivne sadove.

Koroški Slovenci bodo ponovno utrjeni v svojem prepričanju, da more biti njihova svoboda zajamčena samo takrat, ko bo Slovenska Koroška združena s svojo matično državo.

Volitve v ČSR - izraz zrelosti delovnega ljudstva

Preteklo nedeljo je pristopilo češko-slovaško ljudstvo k volivnim skrinjicam. Po znanih februarjskih dogodkih in sprejemu nove ustave predstavlja ta dan novo, važno etapo v izgradnji in utrditvi ljudske demokracije v ČSR. 8.005.887 volivcev in volivk, ki so stari nad 18 let, je bilo poklicanih, da na temelju splošne, tajne in neposredne volivne pravice izvolijo 300 ljudskih poslancev v novi enodomni parlament za dobo šest let.

Na te volitve je šla češkoslovaška Narodna fronta z enotno listo. Kakor je

razvidno iz do sedaj objavljenih volivnih rezultatov, je bilo oddanih 7.199.846 veljavnih glasov. Od teh je odpadlo 6.629.145 glasov ali 89,3 odstotkov na skupno kandidatno listo Narodne fronte. Našteli so tudi 770.701 belih glasovnic, to je 10,7 odstotkov vseh oddanih glasov.

V 163 volivnih okrajih na Češkem je bilo oddanih od 5.454.301 veljav. glasov, 4.929.250 ali 90 odstotkov za skupno kandidatno listo in 525.051 ali 10 odstotkov belih glasovnic. V 81 volivnih okrajih Slovaške so našteli 1.745.454

veljavnih glasov, od katerih je bilo oddanih 1.499.895 ali 86 odstotkov za Narodno fronto in 245.650 ali 14 odstotkov belih glasovnic, to je proti Narodni fronti.

V Pragi, kjer je bilo 781 volivnih lokalov, je vladalo v zgodnjih jutranjih urah slavnostno razpoloženje. Ulice in hiše so bile opremljene z volivnimi lepaki, zastavami in slikami kandidatov Narodne fronte. Na Narodnem muzeju je visela velikanska slika ministrskega predsednika Klementa Gottwalda z napisom: »Klement Gottwald — kandidat vsega ljudstva«.

V popoldanskih in večernih urah preteklo nedelje so se zbrale pred uredništvij praških listov ogromne ljudske množice, ki so napeto čakale na rezultate volitev.

Številni korespondenti inozemskega tiska so imeli priložnost, da se sami prepričajo, da so se določbe volivnega reda, ki jamčijo tajno glasovanje ter nudijo volivcem možnost proste izbire pri glasovanju, v polni meri upoštevale. Imeli so pravico, da so osebno obiskali vsak posamezni volivni lokal. V vsakem volivnem lokalu je bila volivna komisija, sestavljena iz vseh strank Narodne fronte, ki so jo podpirali državni uradniki, ki so seznanjeni z volivnim zakonom in volivnim potekom.

Glasovanje je bilo po vsej državi zaključeno ob 16. uri.

Notranji minister Nosek je imel po polnoči po radiu nagovor in poudaril, da so volitve potekle v popolnem redu in brez vsakršnih motenj. Dejal je: »Volitve so bile izraz zrelosti delovnih ljudi in vsega ljudstva, ki je našlo svojo pot. Z lastnimi močmi bomo šli enotni in brez zastoja naprej po najkrajši poti, ki vodi v socializem«.

Maršal Tito se zahvaljuje za čestitke

Včeraj je sprejel Pokrajinski odbor Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško preko Glavnega odbora Osvobodilne fronte Slovenije brzojavko, v kateri se maršal Tito zahvaljuje koroškim Slovincem za čestitke, ki so mu jih razlili k rojstnemu dnevu.

Poljsko-bolgarska pogodba bo služila mednarodnemu sodelovanju

V poljski prestolnici so 29. maja t. l. podpisali pogodbo o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči med Poljsko in Bolgarijo. Ob tej priliki je vladni predstavnik Cyrankiewicz izjavil, da pomeni ta pogodba okrepitev prijateljstva med obema narodoma in doprinos borbi za mir. Bolgarski vladni predsednik Dimitrov pa je od svoje strani poudaril, da bodo vsi demokratični narodi sprejeli to pogodbo z zadovoljstvom, ker se naslanja na načela OZN in bo tudi izvajana v duhu statuta OZN. Dimitrov je poudaril, da ne vsebuje pogodba nobenih tajnih določil in da bo služila miru, demokraciji in mednarodnemu sodelovanju.

Dalje je Dimitrov dejal, da nova pogodba o prijateljstvu in medsebojni po-

moči med Poljsko in Bolgarijo ne bo samo prispevala h krebitvi svobode in neodvisnosti in vsestranskemu razvoju nove Bolgarije in nove Poljske, temveč bo tudi utrdila miroljubne in demokratične sile na svetu pod vodstvom Sovjetske zveze, v borbi za uvrstitev trajnega miru, demokracije in napredka človeštva.

Sklenitev pogodbe sta Cyrankiewicz in Dimitrov sporočila poljskemu narodu na javnem zborovanju 29. maja t. l., pri katerem sta pred ogromno množico ljudi poudarila bratstvo slovanskih narodov in pomen pogodbe za ohranitev miru. Nato sta v palači državnega predsednika in v njegovi prisotnosti pogodbo podpisala.

Angleški kapital v južni Afriki ogrožen

V Južni Afriki so bile volitve v zbornico, pri katerih je bil dosednji vladni predsednik maršal Smuts poražen. Njegova takojimenovana združena stranka je dobila 65, nacionalisti 70, laburisti 6 in stranka domačinov 9 poslancev. Glede na to je Smuts podal ostavko. Generalni guverner Južnoafriške zveze pa je poveril mandat za sestavo vlade dr. Malanu, voditelju nacionalistov.

Smutsov poraz je presenetil angleškoafrikanke kroge in se bojijo, da bo Malanova stranka izvedla nacionalizaci-

jo zlatih rudnikov, ki so po večini v rokah angleškega kapitala.

Konservativni list »Evening Standard« piše, da je poraz Smutsa in njegove stranke zadel ves angleški narod, da bje težka ura za angleški imperij in da bi vsaka prenapregljena beseda mogla spraviti v nevarnost enotnost imperija. Znano je, da se je Malan v času zadnje vojne zavzemal za nevtralnost Južne Afrike in da naslanja svoje gibanje na protiangleško politiko. Politika nacionalistične stranke je usmerjena tudi proti črnem.

Naš položaj v luči gospodarske konference

POLITIČNE VESTI

V petek, 28. maja 1948 je sklicala Kmečka zveza za Slovensko Koroško konferenco, ki je zavzela stališče k sedanjemu gospodarskemu položaju in obsodila namen političnih in gospodarskih oblasti na Koroškem, v tej krizi gospodarsko uničiti in likvidirati koroške Slovence.

Po političnem pregledu, ki ga je podal tov. Andrej Haderlap in v katerem je zavzel stališče k šovinističnemu hujskanju Wedeniga in Karischa, ovrget in razkrinkal lažnive trditve dr. Gruberja v Londonu ter nakazal izvore in vzroke gospodarske krize, je poročal o položaju Kmečke zveze za Slovensko Koroško tov. Blaž Singer.

Pristanki kmetijske zbornice so prazne fraze

Pred desetimi meseci je Kmečka zveza za Slovensko Koroško s svoje prve konference poslala s posebno delegacijo deželni kmetijski zbornici posebno spomenico, v kateri zahteva predvsem javno zastopstvo Kmečke zveze za Slovensko Koroško v vseh ustanovah Kmetijske zbornice, kakor ga je imela po zadnjih demokratičnih volitvah v kmetijsko zbornico 1932. Šele 24. oktobra 1947 je prišlo na stalni pritisk Kmečke zveze za Slovensko Koroško do razgovora med njenimi zastopniki in predstavniki Kmetijske zbornice. Prezident zbornice Gruber je pri tem razgovoru izjavil, da on sam ne more dati vprašanja javnega zastopstva nobenega zagotovila in da se bo s tem vprašanjem bavila naslednja seja prezidija Kmetijske zbornice. Do danes nima Kmečka zveza niti enega imenovanega javnega zastopnika in tudi ni obveščena o stališču prezidija kmetijske zbornice na njeno zahtevo. Slovenski kmetje so kljub težkemu položaju še naprej zapostavljeni na celi črti, kajti tudi druge zahteve spomenice gospodarske konference Kmetijska zbornica ni upoštevala.

Kmetijska zbornica diktira

Situacija je danes takšna, da Gruber in njegova OeVP diktirata slovenskemu kmetu v vseh stvareh, ob enem pa mu odrekata pravico, da bi ga njegovi zastopniki javno branili in ščitili. Znano je, da je sestav sedanje kmetijske zbornice samo provizorij, prav tako pa je znano, da imata OeVP kakor tudi SPOe v kmetijski zbornici svoje javno zastopstvo. Kmečki zvezi za Slovensko Koroško kot legitimni zastopnici kmetijstva Slovenske Koroške ga pa odrekata. Združeno hočeta držati pod knuto slovenskega kmeta, ga izsiljevati in izkoriščati dotlej, da bo pod to knuto, ki se še pridružuje splošni gospodarski krizi, gospodarsko propadel in da bi potem na njegovi zemlji končno zavladali grofje in baroni, priseljenci in germanizatorji.

Tov. Blaž je dejal: »Slovenska Koroška je naša, naš človek je bil gospodar te zemlje, za njo je tekla desetletja na-

ša kri, za svobodo slovenskega človeka, za njegovo lastnino in za njegov obstanek so pokale proti fašizmu puške in so umirali naši partizani. Mi nimamo samo dolžnosti, o katerih nam stalno govorijo, temveč mi imamo tudi pravice. Če je pravično, da se nam odreka v kmetijski zbornici naše zastopstvo in da smejo tam sedeti samo gospodje od OeVP in SPOe, potem je tudi pravično, da se pri oddaji živine, mleka, žita in lesa ne govori o dolžnostih slovenskega kmeta. Kdor plačuje davke, ima tudi

še ni, ker g. Gruberju in njemu podobnim ne gre v račun, da bi tam bila zastopana tudi Kmečka zveza za Slovensko Koroško, da bi o slovenskem kmetijstvu odločali spet slovenski kmetje.

Tov. dr. Mirt Zwitter je podal nato pregled slovenskega zadružništva. O tem poročamo v prihodnji številki.

Tov. dr. Luka Sienčnik je govoril o praktičnem pomenu kmetijskega združništva in o nalogah JUGOZE, ter pribral, da nam kljub vsem spletkam in kljub vsemu gospodarskemu nasilju na-

Bolgarska vlada je po podržavljenju kraljevskih posestev odločila, da bodo preuredili mnoge palače in gradove, ki so bili do sedaj kraljeva last, v počitniške domove za otroke in v otroška zavetišča.

Na Madžarskem se je kovinarska industrija znatno dvignila in sicer je dosegla v novembru 1947 proizvodnja kovinarske industrije 25.300 ton, februarja t. l. pa že 28.900 ton. V marcu se je proizvodnja ponovno dvignila in dosegla 31.300 ton, v aprilu pa je dosegla že 32.300 ton. S tem je kovinarska industrija na Madžarskem za 18% višja od predvojnega.

V Filadelfiji bo 23. julija t. l. kongres Wallace-ove stranke. Odbor za izvolitev Wallace-a za predsednika ZDA je pozval vse organizacije, naj podpirajo kandidato bivšega podpredsednika in naj pošljejo delegate na kongres za ustanovitev nove stranke.

V Trstu je bilo dne 23. maja t. l. v znak protesta proti visokemu obdavčenju protestno zborovanje malih trgovcev, obrtnikov in kmetov angloameriške okupacijske cone STO-a. Ker pa na doseganje proteste niso dobili odgovora, so sedaj obvestili glavnega direktorja okupacijske vojaške uprave za civilne zadeve, da bodo stopili v stavko, ako okupacijske oblasti do konca meseca ne bodo izpolnile njihovih zahtev.

V Grčiji so demokratične čete izvedle od 10. do 19. maja t. l. vrsto napadov na monarhofašistične sile in jim priza-dejale resne izgube. Samo v Egejski Makedoniji je bilo onesposobljenih 145 monarhofašističnih vojakov, skupina diverzantov pa je uničila 3000 m kabla. Uničenih je bilo več kamionov in prevoznih sredstev, zaplenjenega mnogo vojaškega materiala in ujetih veliko šte-vilo sovražnih vojakov.

Na Bavarskem so izpustili od 1. do 13. maja iz delavskih in internacijskih taborišč 8305 fašistov in s tem razpustili taborišča v Augsburgu, Gogingenu in Regensburgu. Ostali bosta samo še taborišči Dachau in Langwasser ter bolnišnica za internirance v Garmischu.

Drobne novice

V Vojvodini so v enem samem tednu pripravili 99.000 m³ drv, 70.000 m³ industrijskega lesa in 6100 železniških pragov. Ves ta les so pripravili v »tednu za izvoz lesa«, ko so množične organizacije pomagale gozdnim upravam pri delu v gozdovih in prevažanju lesa.

V Delnicah so začeli obnavljati opekarno, ki bo tako velika, da bo dajala po 45.000 zidakov. V vasi Vode pri Gerovem so pa v začetku maja t. l. končali graditev opekarnice, ki bo zdaj začela obratovati. Zmogljivost peči bo znašala 20.000 opek.

V Dalmaciji se elektrifikacija vasi čedalje bolj širi. Električno omrežje priključujejo na daljnovode večjih elektrarn. Gradijo pa tudi manjše krajevne elektrarne. Zbivalstvo kaže veliko zanimanje za elektrifikacijo in zelo podpira delo. Na otoku Korčuli je 150 posestev prispevalo 300.000 din za uvedbo elektrarne. Prebivalstvo kaže veliko zavedanje, da je dobilo več vasi tudi v du-brovškem in sinjskem okraju. Kmalu bo dograjena elektrarna v Janini na polotoku Pelješcu.

Avtomobilska cesta Zagreb-Beograd bo šla za kvalificirane delavce in bodo letos priredili 18 tečajev, ki jih bo oblikovalo 1830 mladincev. Usposobili se bodo za polkvalificirane delavce, lahko se pa bodo še nadalje izpopolnjevali. Ob koncu sezone bodo priredili posebne tečaje za kvalificirane delavce.

V Pagu so nedavno začeli delati poskuse za pridobivanje mlečnega sladkorja iz sirotke, ki je doslej niso uporabljali in je otekala v kanal. Jugoslavija uvaža velike količine mlečnega sladkorja, ki je potreben za izdelovanje zdravih. Računajo, da bi v Pagu lahko pridobili na leto pet vagonov mlečnega sladkorja.

bistvene uspehe, potem ne moremo dvomiti, da jim bo tudi uspelo, da končno pripeljejo množice delavcev do odločilnih zmag.

Slovenci, Slovenke, mladina
SLOVENSKE KOROŠKE!

Vsi na

LJUDSKI TABOR

v nedeljo, 6. junija 1948
v Globasnici pri Šostarju in
v Št. Janzu na Tislerjevem
vrtu. Pricetek ob 15.00 uri.

pravico govoriti in odločevati, tam kjer je potrebno.

Vseposod in tudi na Koroškem imajo po treh letih zloma nacizma delavci, trgovci in obrtniki svoje izvoljeno zastopstvo, samo v kmetijski zbornici ga

šega, s trdimi žulji pridelanega narodnega imetja ne morejo odvzeti in tudi ne uničiti našega nadaljnjega deta. Z našim delom dokazujemo, da je pravica na naši strani in da bo ta pravica zmagala tudi na Slovenskem Koroškem.

Napredne sile v Avstriji se uveljavljajo

Od 18. do 23. maja t. l. je bil na Dunaju prvi zvezni kongres avstrijske sindikalne zveze. Na kongresu je prišlo jasno do izraza, da se napredne težnje delavstva križajo z nasprotnimi nameni večjega dela nevoljenega vodstva sindikalne zveze. Če so prišle na kongresu, ki se ga je spričo 1^{1/2} milijona članov udeležilo samo 264 delegatov, med temi prav malo obratnih delavcev, napredne težnje vseeno do izraza, je to pripisovati dejstvu, da večini sindikalnega vodstva ni uspelo popolnoma zatrejati zahteve velike večine preprostih sindikalnih članov.

Napad, ki so ga poizkušali izvesti desničarsko-socialistični »vodje« proti demokratičnim strujam v sindikalnem gibanju, ni rodil zaželenih uspehov. Samo delno se jim je to posrečilo z uporabljanjem nedemokratičnih metod.

Desničarski socialisti v vodstvu sindikalne zveze so bili primorani, da proti svoji volji upoštevajo napredno razpoloženje sindikalnih članov. To je znak, da se zna delavstvo, ki je pripravljeno

za borbo proti reakciji v enotni sindikalni zvezi, pravilno uveljaviti tudi nasproti lastnemu vodstvu.

Zato je moral kongres upoštevati tudi vrsto važnih predlogov in zahtev komunističnih delegatov, predvsem zahtevo po monopoliziranju zunanje trgovine, zahtevo po odstranitvi nacističnega meznega davka ter zahtevo po enakih plači za enako delo. Kongres je nadalje upošteval predlog, da se nudi renta možkim in ženskam že s šestdesetim letom starosti in da se čim prej izglasuje zakon o zaščiti mladine. Tudi predlogov za izpolnitev in izboljšanje zakonov o obratnih svetih in o kolektivni pogodbi ter o socialni zakonodaji, ki bo zadovoljila delovno ljudstvo, niso mogli odbiti, kar je prvotno nameravala desno-socialistična večina, temveč so morali dati te predloge zveznemu načelnstvu v nadaljnjo obravnavanje.

Pač pa se je desničarski socialistični večini posrečilo, da je skupno z zastopniki OeVP izbila tudi nekatere nedemokratične sklepe, med temi sklep, da je treba voliti samo predsedstvo sindikalne zveze, ne pa tudi zveznega načelnstva, ter sklep, da se sekretarji sindikalne zveze imenujejo, ne pa izvolijo.

Ta tendenca, da se demokratične volitve zamenjajo z imenovanjem, ima svoj vzrok. Voljeni funkcionarji bi bili za svoje delo odgovorni svojim članom in bi jih delavstvo nikakor ne izvolilo več, če bi z njihovim delom ne bilo zadovoljno. Iz strahu pred takšnim nezadovoljstvom se misli sedanja neizvoljena večina vodstva sindikalne zveze krátko malo odtegniti sodbi množice s tem, da odklanja demokratična načela, ki terjajo izvolitev, ne pa imenovanje predstavniških forumov.

Samo na ta način je bilo mogoče, da so funkcionarji, ki se imenujejo zastopnike delavstva, poveljevali »Maršalov plan«, ki ogroža neodvisnost Avstrije in obsoja delavstvo na nadaljnjo in stopnjevano izkoriščanje.

Borba proti tem »demokratom« v vodstvu sindikalne zveze, ki že tri leta zatirajo sindikalno demokracijo, je torej eden najvažnejših predpogojev za uspeh celotne borbe delavstva proti reakciji.

Če je naprednim strujam v sindikalnem gibanju uspelo, da so dosegle celo pri danih razmerah na tem kongresu

Napad na zbiralce podpisov za enotnost Nemčije

Ljudsko glasovanje za enotnost Nemčije se nadaljuje z vedno večjim sodelovanjem prebivalstva.

Zapadne okupacijske oblasti, zlasti ameriške in francoske, so še stopnjevale policijski teror nad prebivalstvom v svojih sektorjih Berlina z namenom, da bi preprečile sodelovanje pri glasovanju. Današnji nemški tisk poroča, da so v francoskem sektorju Berlina organi-

zirali tolpe Schumacherjevih plačancev, ki so napadli zbiralce podpisov za enotnost Nemčije ter jih več težko ranili.

Zbiranje podpisov se v sovjetski coni razvija nemoteno. Številne občine v sovjetski coni so že v nedeljo zvečer sporočile, da se je prebivalstvo stoodstotno udeležilo ljudskega glasovanja.

Urad nemškega narodnega sveta poroča, da je že prvi dan glasovanja glasovalo za enotnost Nemčije nad 51% prebivalstva sovjetske cone.

Kljub grožnjam in zastraševanju zapadnih okupacijskih oblasti poročajo o velikem sodelovanju prebivalstva zapadne Nemčije pri glasovanju. Veliki uspehi so bili doseženi v mestih Schleswig-Holsteina v britanski coni. Dobre začetne rezultate so dosegli tudi v Porurju. Nemški tisk piše, da je v posameznih rajonih mesta Solingena doseglja udeležba prebivalstva pri glasovanju 80 odstotkov, v Remscheidu pa 40%. V posameznih industrijskih podjetjih Porurja je glasovalo za enotnost Nemčije 90% delavcev in nameščencev.

KAJ ŠE DOBIMO

V 41. dodelitveni periodi dobimo sladkor na naslednje odrezke:

740 g na odrezke 8 K, 8 Kik, 8 Klst, 108 K, 108 Kik, 108 Klst, 208 K, 208 Kik, 208 Klst, 308 K, 308 Kik, 308 Klst, 401 K, 401 Kik, 408 Klst;

600 g na odrezke 8 E, 8 Jgd, 108 E, 108 Jgd, 208 E, 208 Jgd, 308 E, 308 Jgd.

500 g na odrezke 401 E, 401 Jgd;
100 g na odrezke 711 S, 811 Sst;
420 g na odrezke 911 M.

Po naši zemlji

„Naše misli so na Koroškem“

Koroški dijaki iz Kranja pišejo:

Že tretje leto teče, odkar smo zapustili domovino Koroško in odšli v svobodno Jugoslavijo, kjer se šolamo v materinem jeziku in si prizadevamo, da bi imeli čimboljše uspehe, s katerimi bi pozneje koristili svoji domovini, ki je še vedno neosvobodjena.

V prvih sončnih žarkih se svetlika-jo hribi in gozdovi svobodne Gorenjske. Komaj pričnejo ptički svojo vsakdanjo pesem, že se na vrtu dijaškega doma v Kranju učijo koroška dekleta: Rezika, Micka, Mojčika, Vera, Mara, Rozika in Marica. Ko Tone in Lojze še sladko spi-ta, se dekleta že skrbno pripravljajo za šolo.

Popoldan se zberemo navadno na vr-tu. »Kaj pa je kaj nov?«, vpraša Mo-jčika Lojzeta, ki sedi pod cvetočo jabla-no in je zamaknjen v časopise. »Kaj pa s Koroške poročajo?«, kliče Tone iz učilnice. Hitro se zbere naša »družina« okrog mize in začne se živahen pogo-vor. Vsak se zamisli in začne pripove-dovati o svojem domačem kraju. Mojci-ka in Tone hvalita Rožno dolino, a Ve-ra in Rozika iz Železne Kaple hočeta na vsak način prikazati, da je Podjuna lepša. »Seveda pa tudi Ziljska dolina ne zaostaja za Rožem in Podjuno«, pripom-ni Lojze, živahen fant iz Zilje.

Vsa Koroška je lepa in polna kra-sot, pomiri Micka prepirlace, »zato se naši nasprotniki tako dobro počutijo na tej zemlji«. »Huda in težka je borba za pravično stvar«, pravi zamišljeno Rezi-ka ter z otožnim glasom nadaljuje: »Bi-lo je leta 1942, ko so pridrveli v našo mirno vas Galicijo gestapovci ter nas pregnali z doma. Sonce je začelo ravno vzhajati in je z ognjeno rdečimi žarki oblivalo naše planine, ko sem se poslav-ljala. V jutranjem vetru so šumeli goz-dovi, kot da bi mi hoteli reči: Ne zapu-sti nas, kot zločince so nas gnali skozi vas v Celovec, kjer je bilo zbirališče. Našli smo mnogo sester in bratov, kate-re je zadela ista usoda. Pregnali so nas v daljno Nemčijo, odkoder smo se po triletnem težkem trpljenju vrnili v na-šo ljubljeno domovino. Po kratkem premolku pravi Mojčika: »Tudi jaz se še spominim 14. aprila, ko je nas pobijanje puškega kopita zbudilo iz sladkega spanja. Sli smo, zapustili dom in doma-či kraj, nismo se mogli upreti nemške-mu nasilju, toda šli smo v prepričanju, da se vrnemo kot zmagovalci.« — »Ko-liko gorja in trpljenja so prestali v raz-nih koncentracijskih taboriščih, je strče pravil, ko se je vrnil iz Nemčije in da-nes nam hočejo zapadni zavezniki vzeti pravico do naše priborjene svobode,« pravi Marica. Tudi Tone ve mnogo po-vedati o doživetjih za časa NOB. Začne pripovedovati: »Dobro so mi ostali v spominu mračni dnevi meseca februar-ja 1945, ko je bila huda hajka na bliž-nji partizanski teren, v kateri je padlo osem hrabrih borcev partizanov. Med njimi je bil 15 letni partizan, ki je pri-šel živ v roke ubijalcem. Videl sem ža-lostni prizor: 15 letnega fanta, trdo uklenjenega, od vseh strani so ga suva-li SS-ovci, a on ni klonil pod težkimi udarci. Iz obraza mu je bilo brati ponos, zavedal se je, da trpi in prenaša vse za domovino in narod. V tistem trenutku se mi je pojavila misel in zavedel sem se svoje dolžnosti, da bi tudi jaz lahko doprinesel za osvoboditev.« »Podobne reči nam je pripovedoval tudi naš očka,« pravita Mara in Vera, »ko se je po 3 letni težki borbi vrnil iz gozdov in zdaj so ga pa avstrijske okupacijske oblasti zaradi svoje doslednje borbe ponovno vrgle v zapor, dočim pa se zločinci še vedno svobodno sprehajajo po koroških tleh«. Micka spet pripoveduje o prvih dnevih maja 1945, ko je hodila zadnji-krat na partizanske veze in vsak dan nestrpno pričakovala, kdaj pridejo par-tizani iz gozdov. »Oh, takoj sem se vese-lila dneva svobode, prepričana sem bi-la, da dobimo tudi na Koroškem sloven-ske šole,« pravi Rozika in nadaljuje:

»ker nam pa to tam ni bilo omogoče-no, smo se podali čez Karavanke.« Na obrazu se ji vidi, kako je vesela in za-dovoljna, da sme obiskovati slovenske šole in se učiti materinega jezika. »A vendar bo še prišel čas, ko bomo imeli tudi na Koroškem slovenske šole,« vzklikne Lojze. Nato se začnemo meni-ti o dogodkih s konference v Londonu, menimo se o goljufijah in lažeh, ki jih je uporabljala avstr. delegacija z Gru-berjem na čelu, da bi dokazala, da ima-jo koroški Slovenci v Avstriji vse nacio-nalne pravice in so popolnoma enako-praven narod. Vendar je že znano vse-mu svetu, da so bili Slovenci v Avstriji že od nekdanj zatirani, da še danes tri leta po zmagi nad fašizmom nimajo slo-venskih šol, da so danes avstrijske ječe napolnjene z borci iz narodnoosvobodil-ne borbe, a vojni zločinci so spet na

vseh položajih, na katerih so bili za ča-sa Hitlerjeve vlade. »Zapadni zavezni-ki,« pripomni Mojčika, »nasprotujejo upravičenim zahtevam Jugoslavije in volji koroških Slovencev zato, ker še niso okusili na lastni koži zatiranja, ker niso prestali toliko trpljenja in ne razumejo ljudstva, preprostega delov-nega ljudstva.«

Pri takih pogovorih nam hitro mine čas, nevedoma nas objame tema in naše misli nam zbežijo čez Karavanke na na-še domove, k staršem, bratom in se-stram, ki še živijo mračno življenje in še ječe pod tujim zatiralcem ter še ne vedo, kaj se pravi biti svobodni in ži-veti na svobodni zemlji. Zapiha hladen večerni veter, ki ponese naše srčne po-zdrave na naše domove, ki jih obdajajo še temne sence, katere mečejo vrhovi Karavank v dolino.

KOTMARA VES

V četrtek, dne 27. maja 1948, je ime-lo naše društvo »Gorjanci« svoj redni občni zbor. Čeprav niso vsi člani poka-zali potrebnega razumevanja, o čemer je pričala nepopolna udeležba, je občni zbor vendar pokazal veliko živahnost in življenjsko razgibanost naših prosve-tašev. Na njem smo ugotovili, da v pro-svetnem delu ne zadostujejo le priredi-tve in odrski nastopi, temveč obsega ljudska prosveta vse več. V živahni debati in upravičeni kritiki smo skušali spoznati vzroke pojavov, ki onemogoča-jo in ovirajo naše kulturno delo v Kot-mari vasi. Spoznali smo, da domači in tuji sovražniki naše narodnoosvobodil-ne borbe vedno spet stremijo za uniče-njem naše enotnosti in strjenosti. Pri tem se poslužujejo vseh mogočih nači-nov, da blatijo našo partizansko borbo in današnjo politično borbo za našo končno osvoboditev. Zato smo sklenili, da vsem tem sovražnikom v bodoče onemogočimo razdiralno delo med nami.

Kljub lepim poročilom, ki navajajo med drugim 12 prireditvev in 4 izlete, nas je dolgotrajni predsednik tov. Waš-nik Egidij v svojem govoru nepričako-vano ostro sprejel. Toda naslednji raz-govor je pokazal vsaj delno upraviče-nost ostrih besedi, ki naj bi jih pred-vsem naša mladina v svojem bodočem kulturno-prosvetnem delu upoštevala.

Na koncu je spregovoril predsednik SPZ tov. dr. Franci Zwitter o pomenu in važnih nalogah naše ljudske prosve-te. Natančno je razčlenil vprašanja in naloge prav na naših domačih tleh v Kotmari vasi in pokazal, kako jih je tre-ba rešiti. Delno spremenjeni novo iz-voljeni odbor nam jamči, da bo naše prosvetno društvo izpolnilo velike na-loge, ki jih mora vršiti v našem narod-nem življenju.

VELINJA VES

Na binkoštni ponedeljek je po dal-jšem presledku spet zaživel na odru Knabrlnove dvorane v Velinji vasi. Igralci prosvetnega društva »Bilke« so nam ponovili igro »Naša krič«, katero so že prej v Bilčovsu igrali z velikim uspe-hom. Kakor že prej v Bilčovsu, tako so tudi pri nas igralci igrali zelo dobro in zaslužijo za svojo poštrevnost in trud vso pohvalo. Še prav posebno moramo omeniti številne igralce, kateri so prvi-krat nastopili na odru in ki so svoje vloge tako mojstrsko podali, da sploh nihče ni mogel opaziti, da so to novinci v igranju. Zbrali smo se Velinčani in naši prijatelji iz bližnjih vasi, da prisostvu-jemo prireditvi, katera nam je že bila skoro bi rekel notranja potreba, kajti človek si pač večkrat zaželi naših prireditvev, si želi razvedrila, katerega najde v obilni meri na naših priredi-tvah. Da je pa bila ta prireditev še bolj pestra in živa, zato so še poskrbele naše pevke in pevci mešanega zbora. Kar topilo se nam je srce ob lepo ubra-nem petju naših narodnih in borbenih pesmi. Vsem igralcem, pevkam in pev-

cem, posebno še pevovodju, se Velin-čani prav iskreno zahvalujemo za to užitka polno prireditev in bi želeli, da nam naš oder pri Knabrlnu prav kmalu spet nudi tako lepega in poštenega raz-vedrila.

ROZEK

Napredno časopisje vedno in vedno piše o inozemski nadlogi, ljudske mno-žice pa stalno zahtevajo odstranitev ino-zemskih fašistov. Vendar avstrijski vla-dni krogi nimajo za takšno stvar prav nobenega razumevanja. Tudi pri nas v Rožeku imamo tak drastičen primer. Tukajšnji organizat, po imenu Sajovec Ja-nez, ki je pobegnil pred ljudsko oblast-jo in zaslužen kaznijo, si je zadal nalo-go, razbiti enotnost koroških Slovencev s tem da kleveta in sramoti novo Jugo-slavijo z najgusnejšimi pripovedkami, ki se baje dogajajo onstran Karavank, na drugi strani pa hvali staro monarhi-stično Jugoslavijo.

Po cele noči »vadi« svoje pevce, po-dnevni pa počiva in kuje temne naklepe proti vsemu, kar je naprednega. Tudi borba avstrijskih delovnih množic za boljši socialni položaj mu je skrajno ne-prijetna. Vsa ta njegova klevetanja so seveda kot voda na mlin za tukajšnjo »Ljudsko stranko« (OeVP), ki ga je ta-koj vzela v svojo varstvo in zaščito.

Iz tega vidimo čisto jasno, kakšnih sramotnih pripomočkov se danes poslu-žujejo najbolj reakcionarni in proti-ljudski elementi, samo da bi škodovali napredni miselnosti.

Pošteno delovno ljudstvo v Rožeku spremlja početje tega inozemskega stro-kovnjaka za lažipropagando in njegovih zaščitnikov samo s prezirom in zaniče-vanjem in jih opominja, da se je svet obrnil naprej in se zaradi njih gotovo ne bo začel vrteti nazaj.

DOBRLA VES

Neusmiljena smrt nam je po daljšem bolehanju iztrgala iz naše sredine za-vednega slovenskega antifašista Ebner Albina, pd. Harihovega Albina. Kostna in pljučna jetika ter zahrbtni rak, ki mu je glodal požiralnik, so ga že pred par meseci priklenili na bolniško posteljo, pozneje je moral v bolnici iskati po-moči.

V četrtek, dne 27. maja t. l. pa smo sprejeli žalostno sporočilo, da nas je tovariš Albin na predvečer ob 11. uri za vselej zapustil. Tem bolj nam je ra-nila sree ta vest, ker smo izgubili spet enega najzavednejših tovarišev, kar do-kazuje dejstvo, da je še v bolnici preko »Slovenskega vestnika« spremljal borbo našega naroda. Dva dni pred svojo smrtjo pa je ob priliki obiska ne-ke tovarišice ponovno izrazil željo po priključitvi Slovenske Koroške k FLRJ. Vse to nam dokazuje, da je on kakor vsak pošten koroški Slovenec težko pričakoval dneva, ko bo našemu narodu zasijalo sonce svobode. Kako je bil pri-ljubljen pri svojih sosedih, nam dokazu-je udeležba vseh sosedov, ki so ga spre-

mili na njegovi zadnji poti in mu s tem na najbolj dostojen način dokazali njih ljubezen. Dne 29. maja t. l. smo polo-žili na pokopališču Annabichl rajnega k zadnjemu počitku. Vsem sorodnikom in prijateljem izrekamo naše iskreno so-žalje. Njemu pa želimo samo še to: Naj mu bo zemlja, v kateri počiva, lahka!

PLIBERK

V nedeljo, dne 23. maja 1948 dopol-dne se je v kinodvorani v Pliberku predvajal sovjetski film »Sportna para-da«. Kinodvorana je bila polna in je na-pravil film na vse navzoče mogočen vtis. Film je pokazal silo ruske mladi-ne, ki krepi svoje mišice v fizikulturi in se tako telesno in duševno usposab-lja za velike naloge, ki jih vrši kot no-siteljica novega sveta. Pojav zdrave, krepke in lepe sovjetske mladine je po-rok zmage novih idej lepše bodočnosti. Splošna je bila želja, da se film še kdaj ponovi v Pliberku.

IZPOD HRIBA SV. KATARINE

Na binkoštni torek smo se v Strpnji vasi prav dobro imeli. Prišel je namreč tov. Pajank Karej iz Bistrice v našo vas po nevesto in sicer po Krevvalder Marto. Vesela »ohceta« je trajala do ranega ju-tra. Mlademu paru želimo prav mnogo sreče in zadovoljstva.

Na Rešnjega telesa dan pa smo od-krili na polju nedaleč iz naše vasi spo-minski križ rajnemu tov. Pojšovemu Nandeju, katerega je v jeseni 1945 zva-bil iz vasi belogardistični SS-ovec in ga ustrelil. Pokojni je bil poštrevovalec igravec našega prosvetnega društva, pe-vec »Gorotana« in eden glavnih muzi-kantov godbe slovenskega gasilskega društva v Šmihelu. Bil je leta 1942 tudi izseljen v daljno Nemčijo in gotovo ni izseljenca, ki bi ne poznal pokojnega Nandeja. Komaj se je srečno vrnil iz iz-seljenišča na svoja domača tla, ga je zadel Kajnov meč.

V naši šoli v Šmihelu je bil spet na-stavljen za učitelja bivši ilegalni nacist Loser Alfred iz Kočevja. Naša občina je razen državnih nastavljenecv popolno-ma slovenska, v naši petrazredni šoli pa nimamo niti enega zavednega sloven-skega učitelja. Loser je bil v letu 1941 prvi od gestapa postavljeni komisar, kateri je pomagal »likvidirati« premo-ženje naše hranilnice in pošojilnice.

GLOBASNICA

V začetku maja smo spremili k zad-njemu počitku tov. Matildo Volbart, ki je zapustila moža in tri otroke. Družina je tembolj prizadeta, ker je njen mož brezposeln — grof Rosenberg ga je od-pustil iz službe.

Pogreb je pokazal, kako je bila tov. Matilda priljubljena, med mnogimi dru-gimi je položil venec na njen grob tudi obč. odbor OF. Njena največja želja je bila, da bi videla svojo slovensko do-movino svobodno, vendar se ji ta želja ni izpolnila.

Nam bo ostala v blagem spominu!

GLINJE

Že v drugič smo uprizorili »Novo Mi-klovo Zale« na našem odru, kljub temu pa se je zbrala velika množica gledal-cev, ki so prišli od blizu in daleč.

Med dejanji so igrali godci iz Borovelj. Po prireditvi pa smo se ob isti godbi za-vrteli v veselem plesu.

AVTOR »NOVE MIKLOVE ZALE« ČESTITA K UPORIZITVAM

Sprejeli smo pismo od tovariša Frana Žižka, avtorja »Nove Miklove Zale«, v katerem pravi med drugim: »Z velikim zanimanjem berem v Vašem časopisu poročila o uprizoritvi moje »Miklove Za-le«. Sporočite Glinjčanom mojo naj-iskrenejšo zahvalo, čestitke in pozdrave. Prosim, sporočite jim, tantjeme, ki mi po zakonu o avtorskih pravicah pripa-dajo, rad odstopim za Vaš tiskovni sklad ali pa v kakšne druge narodne svrhe. Osebnost sem najbolj poplačen z zavestjo, da sem tudi jaz s svojim delom doprine-sel majhen delež k Vaši veliki borbi za svobodo slovenskega ljudstva na Koro-skem.«

OBJAVA

Strešno lepenko (Dachpappe) dobijo člani Kmečke zveze za Slovensko Ko-roško po potrebi na sekretariatu Kmeč-ke zveze v Celovcu, hotel »Črni orek« 1/7.

M. I. KALININ

**ODLOČEN BOREC ZA PRAVICE
DELOVNEGA LJUDSTVA**

Pred dvema leti je umrl znaní sovjetski državnik in vodja Komunistične partije M. I. Kalinin.

Kalininova mladost je padla ravno v čas, ko so preostale delovne sile romale iz obubožane ruske vasi v mestne obrate.

Kalinin, sin nekega kmeta iz okolice Tvera, današnjega Kalinina, je prišel po obisku vaške šole v mladih letih v Petrograd, kjer je bil sprva uslužben pri nekem posestniku iz domačega kraja kot hlapec. Z 18 leti je vstopil v obrat »Stary Arsenal«, od tega časa je ostalo njegovo življenje stalno povezano z delavskim razredom. Dve leti je bil v obratu Putilov. Tam si je pridobil potrebno kvalifikacijo, ker je nudil obrat Putilov takrat najboljše možnosti za izobrazbo. Kalinin je postal kovinski strugar.

V tem času je imel mladi Kalinin prve stike z ilegalnim revolucionarnim gibanjem in se je pridružil od Lenina ustanovljeni »Borbeni zvezi za osvoboditev delavskega razreda«.

Kalinin je kmalu razvil obširno revolucionarno delavnost. Neprekinjena zasledovanja, deportacije in zapori, zamenjava legalnega življenja z ilegalnim, preseljevanje iz enega mesta v drugo, to so bile — da recitiramo Maksima Gorkija — »njegove univerze«. Policija ga je stalno opazovala in zasledovala, 14 krat je bil aretiran, toda niti kaznilnice niti deportacije niso mogle zlomiti njegove revolucionarne volje; on je postal samo bogatejši na izkušnjah in njegova borbena volja je rasla.

Leta 1900 so ga pregnali v Tiflis, kjer je delal v organizaciji, ki jo je vodil Stalin.

Njegovo drugo pregnanstvo je bil Revval. Tam je delal kot dopisnik časopisa »Iskra«, ki ga je urejeval Lenin. Ta časopis je Kalinin širil tudi med delavskimi množicami.

V revolucionarnem letu 1905 je stal spet na čelu boljševikov v naevajskem okraju Petrograda. Dnevne naloge so bile priprava množice na oborožen upor ter organizacija solidarnih stavk za uporne moskovske delavce.

Na kongresu partije v Stockholmu se je sestal Kalinin z Leninom, Stalinom in Vorošilovom. Nato je bil spet v Petrogradu, Moskvi in ponovno v Petrogradu. Kalinin je delal v tem času v sindikatu kovinskih delavcev, v partijskem komiteju v Petrogradu in nato v redakciji »Pravda«.

Po partijski konferenci v Pragi (leta 1912) je bil Kalinin kandidat Centralnega komiteja Partije. V tem času je že pripadal ruskemu biro-u Centralnega komiteja. Med volitvami za 4. državno durno je delal pod vodstvom Stalina, ki se je nahajal takrat v Petrogradu.

Po februarju leta 1917 je pripadal Kalinin vodilni centrali. Bil je zastopnik partijskega komiteja Petrograda v Centralnem komiteju, član redakcije »Pravda« ter predsednik okrajnega

vodstva v Lesnoje. Aktivno se je udeleževal pri pripravah za Oktobrsko revolucijo.

Po oktobrski revoluciji je bil predsednik mestne uprave v Petrogradu. Kljub vsem težkočam je obdržal in oskrboval komunalno gospodarstvo ter vodil borbo proti knezom. Zaradi svoje tesne povezanosti z ljudstvom, zaradi svoje rahločutne skrbi za potrebe ljudstva in svojega velikega ugleda v Partiji je bil na 8. Partijskem kongresu izvoljen v Centralni komitej.

Ko je marca 1919. umrl predsednik Centralnega eksekutivnega komiteja sovjetov, Jakob Sverdlov, se je moral izvoliti nov državni načelnik. Lenin je predlagal Kalinina za naslednika Sverdlova. Nakazal je, da mora biti novi državni načelnik sposoben, podpisati dogovor, sklenjen na Partijskem kongresu s srednjim kmetijstvom. Kot načelnik sovjetske države je služil Kalinin 27 let enotnosti delovnega ljudstva, utrjevanju, sreči in uspehu sovjetske države.

V vseh preizkušnjah, v vseh borbah je Kalinin na važnem mestu stal na stra-

ni ljudstva. Velike so bile njegove zasluge za socialistično obnovo. Kot zvesti soborec Lenina in Stalina se je vedno boril proti sovražnikom Komunistične partije in ljudstva za zmago leninizma.

Kot odličan propagandist in pisatelj je pogosto govoril in pisal o kulturnih vprašanjih, o vzgoji mladine v Stalinovskem pokretu.

Med veliko domovinsko vojno je bil spet na bojišču. Kljub svoji težki bolezni se ni umaknil s svojega mesta. Kalininovi markantni govori so vdahnili med borce zavest zmage in jih podžgali k neizprosni bojevanju.

Mihail Kalinin je pol stoletja zvesto služil svojemu narodu. S svojim državnim pogledom in povezanostjo z množicami je postal zgleden politik Leninevega kova.

Dela velikih oseb živijo tudi po njihovi smrti naprej.

Življenje in delo Kalinina bo vedno svetilo ljudem SZ v njihovi borbi za zmago delovnega ljudstva. Tudi vsem drugim narodom bo ostal Kalinin zgled borca za pravice delavstva, za zmago napredka in demokracije.

Kalinin sovjetski mladini

Na svečani skupščini učencev in voditeljev obrtnih, železničarskih in tovarniških šol mesta Moskve, sklicani na 25. letnico velike Oktobrske socialistične revolucije dne 2. novembra 1942 je dejal Kalinin med drugim:

V borbi za sovjetski red je padlo mnogo dobre mladine. Tudi sedaj se mladina bori za sovjetski red in to ne samo neposredno na frontah, ampak tudi v zaledju, v tovarnah.

Letos pričakujemo ta praznik pod pogoji ogorčene vojne proti nemškim fašistom. V mirnem času smo ga praznovali dva dni, v vojnem času manj, toda naša gostija je bila obilna. Sedaj ga praznujemo v takem času, ko je mnogo naših tovarišev, sovjetskih mladeničev, na sovražnikovem ozemlju, ko preživljajo težko trpljenje, a del teh mladeničev je padel ali gineva pod roko fašističnih izrodov. Vidite, v kakšnem času praznujemo petindvajseto obletnico sovjetske oblasti.

Delovne rezerve, recimo obrtne šole in šole FZO (Tovarniško obrtne šole) smo ustvarili že pred vojno. V čem je njihov pomen? Njihov pomen je v tem, da je imela naša industrija vedno možnost, da vrste delavcev vedno izpopolnjuje s sposobnimi ljudmi. Ni lahka stvar, usposobiti dobrega delavca. Zato je potrebno dve, tri leta, a da se usposobi odličnega delavca, tudi tri, štiri leta. Ni potrebno, da bi bil človek ves ta čas v učilnici, v šoli. Da se človek nauči delati, dobi osnovna navodila v šoli, a potem bo pri praktičnem delu izpopolnjeval svoje znanje.

Delali boste kot strokovni delavci v

naših tovarnah. Mnogo od vas se bo nehote zamislilo: »Je moje življenje torej že določeno? Sedaj je obrtna šola in pozneje pa bomo postali tovarniški delavci.« Nekateri od vas morda dvomi-jo, kolebajo: »Ali je dobro? Morda bi bilo bolje, da bi delal v pisarni, tam je gotovo čistejše, lažje.«

Toda, ali je bolje?

Na to vam lahko odgovorim, ker sem bil 30 let v tovarni in glejte, že 20 let v pisarni (veselje v dvorani) in vam lahko povem o eni in o drugi. Kje je bolje? Vsekakor v tovarni, v tovarniških delavnicah.

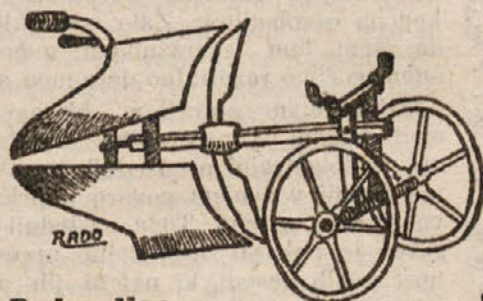
Res je, v začetku je videti strašno, ko vstopite iz obrtne delavnice v ogromne

tovarniške oddelke. Prve dni, prvi, drugi mesec vam bo težko. Ali tovarniško ozračje, delo samo vse bolj in bolj privlačuje človeka. Delate leto — dve in tovarna vam bo postala blizu! Nobeno delo v pisarni se ne more primerjati z delom v tovarni, z onim notranjim zadovoljstvom, ki ga ona nudi, ker tu vidite neposredno uspehe svojega dela.

Če hoče iti človek brez bojazni v tovarno, mora poznati svojo obrt. Ko sem se jaz učil obrti, se je vsak od nas trudil, da bi boljše delal kot drugi. Ako je bil strugar, je hotel biti vsak dober strugar, ako ključavničar, je hotel biti dober ključavničar. Tovarniško delo je zanimivo delo, dvigne te — sedaj je še mnogo zanimivejše kot prej, ker so pogoji drugačni.

Prej se je delalo vse z rokami. To je bilo velikega pomena, toda naj so bile roke še tako spretno, so vendar boljši stroji. A strojev je bilo prej malo. Sedaj so naše tovarne opremljene z velikim številom strojev. To nareja delo v tovarnah še zanimivejše, a zato je treba več znanja in iznajdljivosti. Če prideš iz šole s slabim znanjem svojega dela, te delavci ne bodo upoštevali. Če ne poznaš svojega posla, niti ne boš mogel opravljati posebno odgovornega dela, odgovorno delo dobi samo tisti, ki dobro dela. Torej morate biti večji svoje stroke. Morate se naučiti čitati načrte. Mnogi od vas bodo brigadirji, strojniki, monterji, mehaniki. Vsak delavec, ki se sam ceni, se mora naučiti čitati načrte, a vi se morate tega naučiti v šoli.

Zdaj ste neposredno na fronti, toda, tovariši, mladi ste in mislim, da ne želite biti zadnji v borbi, ki jo vodi naš narod proti fašistom. Brzina — to je posebnost mladine in upam, da ne boste zastajali za starejšimi. Nasprotno, zastava pravenstva mora biti vaša, mladinska. Reči morate: »Nočemo biti slabši od svojih očetov. Pokazali bomo, kako zna delati mladina, ki je šele stopila v tovarno.« Želim vam, da dosežete spretnost v delu, da jo boste prihodnje leto lahko pokazali v njenem polnem obsegu.

JUŽNOKOROŠKA GOSPODARSKA ZADRUGA

Dobavlja:

stroje, motorje, poljedelsko orodje ter nadomestne dele, domače izdelke in vse ostale gospodarske in gospodinjne potrebščine

Poslovalnice so:

v Pilberku, Globasnici, Železni Kapli, Sinc vasi, Št. Janzu, Št. Jakobu v Rožu, Skoficah, Lipi-Vernbergu in v Podravljah.

KAPLAN MARTIN ČEDERMAC

FRANCE BEVK

Ni hotel, da bi ga odpeljali v bolnišnico; temu se je odločno uprl. Bil je prepričan, da bo kmalu umrl, a je hotel umreti doma, biti pokopan za cerkvijo. V duhu je že gledal kamen z napisom: »Tukaj počiva Martin Čedermac...« Uboga Katina! Vse bridkosti so mu bile otopele, se umaknile, le ta skrb je ostala. Zaman mu je skrivala objokane, preplazene oči, da bi ga ne vznemirjala. Zdravnik ga je pogosto obiskoval, posedal ob postelji, gosto besedel in mu v nasmehu kazal bele zobe.

»Zdravje dobro napreduje,« mu je rekel nekega dne. »Ko bo trava zazelela, boste že na nogah.«

»Ako bo to res, caro amico, se moram le vam zahvaliti.«

»Pol meni, a pol Bogu,« se je pobra-nil zdravnik.

»Glej, glej! Pa sem mislil, da ste fra-mason.«

*) Dragi prijatelj!

»Zakaj?« Sicilijanec je pokazal zobe. »Res, v vse ne verujem. Tega ne, da bi pomagale svete podobice, koščki Veronikinega prta in take reči, ki jih pri nas požirajo bolniki. Se pa rajši oklepam znanosti.«

Čedermac se je veselo zasmeljal. Zdravnik ni govoril tjavendan. Čutil je, da se mu počasi, v kapljah vračajo moči. Blodnje so ga popolnoma zapustile, glava se mu je zjasnila. Duh se mu je počasi začel zanimati za okolico. Vedno bolj ga je obvladovala skrb za duhovljanje.

Skubina ni bilo več v Lipah, izginil je iz dežele. Na njegovo mesto je prišel mlad kaplan okroglega obraza, mirnega pogleda in odkritega nasmeha na ustnicah. Vsako nedeljo je imel v Vrsniku zgodnjo mašo, dvakrat je maševal tudi čez teden. Vsakikrat je obiskal Čedermaca, mu s tihim, pritajenim glasom pripovedoval, kaj se je novega zgodilo v duhovnjih. Staro Breškonko je spovedal

za smrt, bržkone ne bo čakala nove nedelje. In še in še... Čedermac je željno, s hvaležnostjo sprejemal novice in jih podoživljal v duhu. Ko je oni nehal pripovedovati, mu je bilo, kakor da je utihnila tolažeča godba.

»Pripoveduj še kaj!«

Mladi kaplan je bil v zadregi; mršil je obrvi, a se ni mogel ničesar več spomniti.

»Kaj pravijo ljudje?«

»Nič. Ne morejo verjeti, da bo za zmeraj tako.«

»Ali kaj razumejo? Ali le kaj razumejo?«

»Po večini malo ali nič. Saj sami pravijo. V spovednici jih moremo poučevati. Spovedi se bodo zato zavlekale,« se je nasmehnil kaplan.

Čedermac se je trpko zamislil. Bilo je, kakor da se pogreza v svojo staro bolečino.

»Morandini moli in bere evangelij slovenski,« je pripomnil kaplan.

»Da? On lahko. On to laže stori. Italijan je. Njemu zaradi tega nihče ne bo mogel očitati upornosti; nihče ga ne bo mogel dolžiti veleizdaje.«

Čedermaca tiste dni ni mučila samo skrb za dušni blagor duhovljanov. Bil

je še napol v mrzlih blodnjah, ko so mu v trenutkih jasne zavesti v strahu begale oči po sobi. Ali so že prišli orožniki? Ne, saj zase se ni bal, nase še mislil ni. Vedno znova mu je stopal pred oči prizor za hribom, kako se sklanja nad krvavega Žefa Kljona in rotli Boga, naj ga ohrani živega. Bal se je za vaščane. Potokar, Morandini, Katina, vsi so se mu spočetka izmikali z odgovori. Čemu mu ne povedo resnice?

Izkazalo se je, da je bila njegova bojazen pretirana. Kljionova rana ni bila nevarna, že po dveh tednih je zapustil bolnišnico. Hvala Bogu! Osumili so kovača Rakarja. Izvedeli so, da ga ob usodni uri ni bilo doma. Birtič pa je pričal, da sta bila tisti čas skupaj; tudi Breškonu »se je zdelo, da ga je videl na vasi. Čudili so se, da je Kljion spreminil svojo prvotno izpoved. (Dalje.)

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Glavni urednik: Dr. Franci Zwitter; odgovorni urednik: Franci Ogris, oba Celovec, Salmstraße 6, uprava: Celovec, Volkermärker Straße 21. Dopisi se naj pošljajo na naslov: Celovec (Klagenfurt), Postamt 1., Post-schließfach 272. Tiska: »Kärntner Volksverlag G. m. b. H.«, Klagenfurt, 10.-Oktober-Straße 7.